

QUÈ CAL SABER?

NOMS CIENTÍFICS I NOMS POPULARS

Hi ha **noms populars** d'animals i vegetals que s'apliquen a més d'un organisme, és a dir, són **noms polisèmics**; d'altra banda, hi ha molts organismes que reben més d'un nom, és a dir, tenen sinònims, i també hi ha organismes que no tenen cap **nom popular**. A més, noms molt similars en llengües diferents es poden aplicar a organismes distints. Per exemple, el cereal que en català hom anomena **civada** rep el nom de *avena* en espanyol, i el que hom anomena *cebada* en espanyol, en català rep el nom de **ordi**.¹ Això fa que la **nomenclatura popular** no serveixi per a la comunicació científica, que ha de disposar d'un nom per a cadascun dels éssers vius, i aquests noms han d'ésser intel·ligibles i universals.

Aquestes confusions derivades de l'ús de **noms populars** es resolen mitjançant la **nomenclatura científica**, que fixa un nom per a cada organisme; aquest nom és únic i està expressat en llatí, sigui quina sigui la llengua que s'empri. El **nom científic** consta de dues parts: el nom del **gènere** i un epítet (un adjectiu o un modificador), que indica l'**espècie**, i ha d'anar sempre acompanyat del **gènere** corresponent. El **nom científic** s'ha d'escriure sempre en cursiva, i el nom del **gènere** ha de portar la inicial en majúscula.² Per exemple, el **nom científic** de la **civada** és *Avena sativa*, i el de l'**ordi**, *Hordeum vulgare*. El **sistema de denominació binària**, vigent avui dia, va ésser introduït per Carl von Linné en la seva obra *Systema naturae*, publicada el 1735.

Com a demostració que no hi ha llengua petita o de poca importància, direm que la primera edició del DGLC³ de Pompeu Fabra ja incorporava els **noms científics**. En fer-ho, s'avançava a llengües majoritàries, com ara l'anglès o el francès, que posteriorment van introduir la **nomenclatura científica** en molts diccionaris per a aclarir i precisar el significat del **nom popular**. El DRAE⁴ no ha reconegut encara la immensa utilitat d'aquest sistema, i es resisteix a incorporar-hi els **noms científics**, cosa que crea una gran confusió quan hom intenta esbrinar a quin organisme precis es refereix una entrada d'un **nom popular** en espanyol.

1. Per al nom dels cereals en diferents llengües, vegeu el núm. 54 de QUÈ CAL SABER?
2. Per a més informació sobre la **nomenclatura científica**, vegeu el núm. 174 de QUÈ CAL SABER?
3. POMPEU FABRA, *Diccionari general de la llengua catalana*, 1a ed., Barcelona, Llibreria Catalònia, 1932.
4. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA, *Diccionario de la lengua española* (en línia), 23a ed., Madrid, RAE, 2014 (actual. 2020).